

# מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו זברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין ל.)

**סיכומי דף היומי**  
 מערכת: 073-249-0403  
 sikumhadaf12@gmail.com  
 לע"נ  
 הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל  
 בהרה"ח ר' בנימין בייטש זצ"ל

גליון 182

דוד המלך ביקש הודיעני ה' קיצו העתידות לבא עלי מידת ימי מה היא כמה ימי חי, אדעה מה חדל אני באיזה יום אני חדל ובטל מן העולם. והשיב הקב"ה גזירה מלפני שאין מודיעין קיצו ומידת ימיו של אדם. אבל הודיע לו שימות בשבת. ביקש למות בא' בשבת או בע"ש (כדי שיתעסקו בו), השיב הקב"ה בא' בשבת הגיע מלכות שלמה, בע"ש טוב יום אחד שאתה עוסק בתורה מאלף עולות שעתיד שלמה להקריב לפני.

### דף ל' ע"ב

**דוד עסק כל יום השבת בתורה** המגינה ממוות, ביום קיצו השמיע מלאך המוות קול תימה ע"י נענוע האילנות והפסיקו.

**התירו לטלטל את דוד** מפני חממה ע"י ככר ותינוק, ולכלבים של ביתו הרעבים נתנו חתיכת נבלה. ועל זה אמר שלמה לכלב חי הוא טוב מן האריה המת.

**ביקשו לגנוז ספרי קהלת** מפני שדבריו סותרין זה את זה, ולא גנזהו שתחלתו וסופו ד"ת. תחילתו, מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש אבל קודם השמש יש יתרון אם יעמול בתורה שקדמה לשמש. וסופו, סוף דבר הכל נשמע את הא' ירא וכו'.

**כי זה כל האדם** (א) כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה. (ב) שקול זה כנגד כל העולם כולו. (ג) לא נברא העולם אלא לצוות לזה (לחברתו).

**טוב כעס משחוק** טוב כעס שכועס הקב"ה על הצדיקים בעוה"ז, משחוק משחוק על הרשעים בעוה"ז. **ולשחוק אמיתי מהולל** זה שחוק משחוק הקב"ה עם הצדיקים בעוה"ב. **ושבחתני אני את השמחה** זו שמחה של מצווה **ולשמחה מה זה עושה** שמחה שאינה של מצווה. שאין השכינה שורה לא מתוך עצבות, ועצלות, ושחוק, וקלות ראש, ושחיה, ודברים בטילים, אלא מתוך דבר שמחה של מצווה.

**בא לישן מתוך שמחה** מראין לו חלום טוב.

**הרב צריך לפתוח את הלימוד מתוך** מילתא דבדיחותא לפתוח את ליבם. ואח"כ ישב באימה. אבל התלמיד ישב לכתחילה באימה.

**ביקשו לגנוז ספר משלי** שדבריו סותרים זה את זה. ואמרו שיעיינו וימצאו כדרך שמצאו בקהלת. כגון **אל תען כסיל כאולתו** במילי דעלמא **ענה כסיל כאולתו** בדברי תורה.

**שתצילני מעיני פנים** היינו שלא יזיקנו **ומעזות פנים** שלא יוציאו עלי שם ממזדות שהוא עז פנים.

**רבן גמליאל דרש** עתידה אשה שתלד בכל יום (ודוגמתו בתרנגולת). עתידים אילנות שמוציאין פירות בכל יום (ודוגמתו בצלף) עתידה א"י שתוציא גלוסקאות (ודוגמתו כמהין ופטירות שיוצאין בלילה אחד, ורחבין ועגולין כגלוסקאות) וכלי מילת (ודוגמתו סיב כמין לבוש מצוייר הגדל סביב ענף הרך של דקל).

### יום ב' י"ב ניסן תש"פ

### דף ל"א ע"א

**לעולם יהא אדם ענוותן כהלל** שלא הקפיד על זה שרצה להקניטו בערב שבת כשחפף את ראשו, ואל יהא קפדן כשמאי.

**ג' גרים שקיבל הלל מתוך ענותנותו** וקירבן תחת כנפי השכינה. (א) שאמר גיריני ע"מ שתלמדני תורה שבכתב, וא"ל כשם שאתה סומך עלי שזהו א' ב' ג' סמוך עלי גם על תורה שבע"פ. (ב) שאמר גיריני ע"מ שתלמדני כל התורה כולה על רגל אחת א"ל דעלך סני לחברך לא תעביד ואידך פירושא הוא. (ג) שאמר גיריני ע"מ שתישמיני כהן גדול, ונשא בעצמו ק"ו שאפילו כתוב עליהסוהוד הקרב יומת.

**אמונת סדר זרעים** (שסומכין על אמונת האדם שיפריש מעשרות כראוי). **עתיך מועד**. **חוסן נשים** (לשון יורשין שנולדו ע"י אשה). **ישועות** נזיקין (מושיען מזהיר לפרוש מהיזק). **חכמת קדשים**. **דעת** (עדיף מחכמה) טהרות. והעיקר הוא **יראת ה'** היא **אוצרו** (לאצור ולעשות סגולה לזיכרון).

**כשמכניסין אדם לדין** אומרים לו: נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה, עסקת בפוריה ורביה, צפית לישועה (לדברי נביאים), פלפלת בחכמה, הבנת דבר מתוך דבר. ואפ"ה אם יראת ה' היא אוצרו אין ואם לא לא. משל לקב חוטמין שמערבין בתבואה לשומרו. ומטעם זה מערבין קב חוטמין בכור תבואה ואגו חושש (משום אונאה כשמוכרה בדמי חטין).

### דף ל"א ע"ב

**אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים** דומה לגבזר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ולא את החיצוניות, שאם יר"ש הוא נעשה חרד לשמור ולעשות. וחבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא ועביד.

### שב"ק פר צו י' ניסן תש"פ

### דף כ"ט ע"א

**לרבא טעמא דר"א** דאין מדליקין בבגד שקיפלה ולא הבהבה הוא לפי שאין מדליקין בפתילה שאינה מחורכת שאין דולק יפה, ולא משום גולד (ובכל שבת אסור).

**ג' על ג' אצבעות שאמרו** לענין תומאה לר"ש חוץ מן המלל, ולחכמים מצומצמות.

**לרבי יהודה אין מדליקין בכלים שנשברו בו** ביום משום גולד, וכן אם אכל תמרים אין מסיקין בגרעיניהן אע"ג דמעיקרא גם היו גרעינין, אמנם אם נשתייר מן האוכל עליהן מותר לטלטלן דראוים לאדם. וכן אם אכל אגוזים אין מסיקין בקליפיהן אע"ג דמעיקרא היו מגוללים הם בכלל גולד.

**עצים שנשרו מן הדקל לתנור ביו"ט** (שהם מוקצין ואסור להסיקן), מרבה עליהם עצים מוכנים ומבטלן ברוב. וכן אם הסיק בכלי שלם וע"י ההדלקה נעשה שבר כלי אסור לטלטלו, אלא אם ירבה עליו ויבטלו.

**לרב המנונא מחלוקת ר"א ור"ע** במשנתיהו בבגד פחות מג' על ג' אצבעות שהתקינו לפקק מרחץ, או לנער בו קדרה, או לקנח בו רחיים. ואם זרקו לאשפה לדברי הכל טהור. הניחו בקופסא לדברי הכל טמא. ונחלקו כשתלאו במגוד או הניחו לאחורי הדלת, לר"א מדלא זרקו דעתו עליו, ולרבי יהושע מדלא הניחו בקופסא בטלו, ור"ע סובר כדבריו (לאחר שחזרו בו).

### דף כ"ט ע"ב

**לא יקוב שפופרת של ביצה** וימלאנה שמן ויתננה על פי הנר בשביל שתהא מנטפת. גזירה שמה יסתפק הימנו וחייב משום מכבה. ואפילו השפופרת של חרס (דמאיס ליה). רבי יהודה מתיר. חיברה היוצר לכו"ע מותר שהוא כלי אחד. וכן לא ימלא קערה של שמן ויתננה בצד הנר ויתן ראש הפתילה בתוכה שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר.

**אם חיברה בעה"ב** בסיד וחרסיס כעין יוצר (שחיברה שפיר), מותר.

**לר"ש גורר מטה וכסא וספסל** ובלבד שלא יתכוין לעשות חריץ. לרבי יהודה אין מתכוין אסור. לרבי ירמיה רבה, מודה ר"ש בקטנים שלא יגרור שיכול ליטלן בידו (ודבריו נדחו מדברי ר"ש בכלאים). ולעולא מחלוקת בקטנים אבל גדולים שאין יכול ליטלן לדברי הכל מותר.

**לרבי יצחק ב"א**, אסור לרבי יהודה אפילו בעליה של שיש שאינו עושה בה חריץ אטו עליה דעלמא.

**מוכרי כסות של כלאים**, לר"ש מוכרים כדרך, שלובשו בשוק כדי להראותו (דלא אסרה תורה אלא לבישה שהיא להתחמם או העלאה דומיא דלבישה שנהנה בה). ובלבד שלא יתכוין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין מפשילין במקל לאחוריהן.

**המכבה את הנר** מפני נכרים, ליסטים, רוח רעה, חולה שיישן, פטור (ומותר אם יש בו משום סכנת נפשות, נג' ל.). חס על הנר או שמן או פתילה חייב. (כרבי יהודה דמלאכה שא"צ לגופה חייב). רבי יוסי פוטר בכלן חוץ מן הפתילה שעושה פחם (יתבאר בדף ל"א ע"ב).

### יום א' י"א ניסן תש"פ

### דף ל' ע"א

**לא המתים יהללו י-** העולם יעסוק אדם בתורה ובמצוות קודם שימות שכיוון שמת בטל מן התורה ומן המצוות ואין להקב"ה שבח בו.

**הא דאמר שלמה ושבח אני את המתים שכבר מתו** (א) משה לא נענה בתפלתו בזכות עצמו אלא בזכות האבות. (ב) גזירת שר ספק אם מקיימין אותה בחייו, ולאחר מותו ודאי אין מקיימין אותה, משה רבינו גזר גזירות ותיקן תקנות וקיימות לעולמי עולמים. (ג) הקב"ה לא רצה לעשות אות לדוד בחייו שעונו מחול אלא בחיי שלמה בנו.

**בשעה שביקש שלמה להכניס ארון לקודש הקדשים** דבקו שערים זה בזה, אמר כ"ד רננות ולא נענה, אמר שאו שערים ראשיכם וכו' ויבא מלך הכבוד רהטו שערים בתריה למיבלעיה (סברו שעל עצמו אמר), אמר ה' צבאות הוא מלך הכבוד סלה ולא נענה, ביקש בזכות דוד מיד נענה.

**ביום השמיני שלח את העם וגו'** וילכו לאהליהם שמצאו נשותיהן בטהרה שמחים שנהנו מזוי השכינה וטובי לב שנתעברו נשותיהן וילדו זכר על כל הטובה אשר עשה ה' לדוד עבדו שמחל לו על אותו עון ולישראל עמו שמחל להם עון יום הכפורים (שאכלו ושתו בחנוכת הבית).

**לא ברא הקב"ה את עולמו** אלא כדי שיראו מלפניו (שנאמר והא' עשה שיראו מלפניו), ואין לו להקב"ה בעולמו אלא יראת שמים בלבד.

**אל תרשע הרבה** אם רשעת מעט אל תוסיף להרשע. וכי מי שאכל שום וריחו נודף יחזור ויאכל שום אחר?

**כי אין חרצובות למותם** לא דיינן לרשעים שאינן חרדין ועצבין (נוטריקון חרצובות) מיום המיתה, אלא שלכם בריא להן כאולם, זה דרכם כסל למו יודעים רשעים שדרכם למיתה ויש להם חלב על כסלם. ואחריהם בניהם ירצו סלה שלא שכחו את העתיד לבוא לנפשם אחרי אובדם ואעפ"כ אינן חוזרים.

**רבי יוסי דמתניתין** דס"ל המכבה משום שחס על הנר ושמן פטור, ואם חס על הפתילה חייב, לעולם ס"ל כרבי יהודה דמלאכה שא"צ לגופה חייב, ומ"מ ס"ל דבעינן סותר ע"מ לבנות במקומו, ומקום הכיבוי הוא הפתילה וצריך שיכבה משום שחס על הפתילה עצמה, ולרבי יוחנן ס"ל כר"ש דמלאכה שא"צ לגופה פטור ומודה ר"ש בפתילה שמהבהבה דמתקן מנא.

**משנה ג' עבירות נשים מתות בשעת לידתן** נדה, חלה, הדלקת הנר.

## יום ג' י"ג ניסן תש"פ

### דף ל"ב ע"א

**על שלש עבירות נשים מתות נדה:** א) שקלקלה בחדרי בטנה תלקה בחדרי בטנה. ב) רביעית דם נתתי בכך (חיי אדם תלויין בה) על עסקי דם הזהרתי אתכם. חלה: ראשית קראתי אתכם על עסקי ראשית הזהרתי אתכם. נר: נשמה קרויה נר, על עסקי נר הזהרתי אתכם. אם מקיימים מוטב ואם לאו אני נוטל נשמתכם (תאבד רביעית דמכם ויכבה נרכם ויבטל שם ראשיתכם).

**מאי שנא בשעת לידתה** א) כשור שנפל לפני השחיטה הכל אומרים חדרו סכין שלא יקום. ב) כשפחה שתלקה בחבטה אחת על כל פשיעה, שעומדת לייסורי לידה על עונשה של חוה ומצרפין לה עונשין הרבה. ג) כשיכור שא"צ להפילו ונפל מאליו, כך העומדת לילד צריכה לבקש מהקב"ה לפתוח רחמה והוא נמנע ומתה מאלוה. ד) כרועה חיגר והעזים קלים לרוץ, כך האשה בבריאותה פעמים שזכותיה תולין ואין לה למקטרג להזכיר עוניה, אבל משהגיעה לפתח סכנה וצריכה לנסים מזכירין עוונותיה ומעשיה אם ראויה לנס. ה) במקום בזוי (הפסד ועוני) אין אחים ורעים, כך בשעת סכנה הורע מזלה וחשיבותה וחדלו פרקליטין שלה.

**אנשים** מעשיהם נבדקים בשעה שעוברים במקום סכנה.

**רב לא עבר נהר בספינה** שיש בה גוי שמא יתפס עמו בדינו. שמואל עבר רק כשיש בה שהשטן אינו שולט בשתי אומות בחד.

**לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה** לומר שעושין לו נס, שמא אין עושין לו נס, ואם עושין לו נס מנכין לו מזכותיו.

**לעולם יבקש אדם** רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות פטור. שנאמר כי יפול הנופל ממנו, ממנו להביא ראיה.

**מי שחלה ונטה למות** אומרים לו התודה שכל המומתין מתוודין.

**יוצא לשוק** ידמה בעיניו כמי שמוליכין אותו לפני שופט. **חש בראשו** (מיחוש קל) ידמה בעיניו כמי שנתנוהו לקולר. **עלה למיטה ונפל** (שחלה הרבה) ידמה בעיניו כמו שהעלוהו לגרדום לידון (להריגה), אם יש לו פרקליטין גדולים ניצול. פרקליטין של אדם תשובה ומעש"ט. ואפילו תשע מאות תשעים ותשעה מלאכים מלמדים עליו חובה ואחד זכות ניצול. ולר"א בן רבי יוסי הגלילי אפילו תשע מאות תשעים ותשעה באותו מלאך לחובה ואחד לזכות ניצול.

**לת"ק על שלש עבירות** (דמתניתין) נשים מתות יולדות ולר"א מתות בחורות (אפילו שלא בשעת לידה). לרב אחא ילדות מתות על שמכבסות צואת בניהם בשבת וי"א על שקורין לארון הקודש ארון.

**עמי הארצות מתים** על שקורין לארון הקודש ארון ולבית הכנסת בית עם.

**הלכות הקדש תרומות ומעשרות** הן הן גופי תורה ונמסרו לעמי הארץ שהתורה האמינתן.

### דף ל"ב ע"ב

**בעון נדרים** מתה אשה של אדם. ולרבי בנין מתים כשהם קטנים.

**בנים מתים:** א) בעון נדרים. ב) ביטול תורה. ג) מזוזה. ד) ציצית. (י"א שנאת חנם ראה להלן בסמוך)

**הזהיר בציצית** משמשין לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים. עשרה מכל שבעים לשון (700) בכל כנה מארבע הכנפות.

**בעון שנאת חנם** (שלא ראה בו דבר עבירה שיהא מותר לשנאותו ושונאו) מריבה רבה בביתו, אשתו מפלת, בניו ובנותיו מתים קטנים.

**בעון חלה** אין ברכה באוצרות יין ושמן ומתוך כך באה מארה בשערים (נמכר ביוקר), וזורעין זרעים ואחרים אוכלין. ואם נותנין מתברכין.

**בעון ביטול תרומות ומעשרות** שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר ומתוך כך היוקר הווה והשכר אבד, בני אדם רצין אחר פרנסתן ואין מגיעין. ואם נותנין מתברכין. שנאמר הביאו את כל המעשר וגו' ובחונני נא בזאת וגו' והריקותי לכם ברכה עד בלי די, עד שיבילו שפתותיכם מלומר די.

**בעון גזל** הגובאי עולה והרעב הוה, ובני אדם אוכלין בשר בניהם ובנותיהן. כנשי מזוזה שאוכלות ואין עובדות (וגוזלות בעליהם. ועוד שמלומדות במאכל ומשתה וגורמות לבעליהן לגזול).

## יום ד' י"ד ניסן תש"פ

### דף ל"ג ע"א

**בעון עיניו הדין** (שמאחרין לדון לאחר שהובר הדין) ועיוות הדין (שמעוותין במזיד) וקלקול הדין (שלא עיינו כל צרכן ונתקלקל מאליו) וביטול תורה, חרב וביזה רבה, ודבר

ובצורות בא, ובני אדם אוכלין ואינן שבעין, ואוכלין לחמם במשקל.

**בעון שבעות שוא ושבעות שקר**, וחילול השם (אדם גדול שאינו נזהר במעשיו ולמדים ממנו) וחילול שבת, חיה רעה רבה, ובהמה כלה, ובני אדם מתמעטין, והדרכים משתוממין.

**בעון שפיכות דמים** בית המקדש חרב ושכינה מסתלקת מישראל.

**בעון גילוי עריות וע"ז והשמטת שמיטין ויובלות**, גלות בא לעולם ומגלין אותן ובאין אחריו ויושבין במקומן.

**בעון נבלות פה** צרות רבות וגזירות קשות מתחדשות ובחורי שונאי ישראל מתים, יתומים ואלמנות צועקין ואינן נענין.

**כל המנבל פיו** אפילו חותמין עליו גז"ד על שבעים שנה לטובה הופכין עליו לרעה, מעמיקין לו גיהנום. ולר"נ בר יצחק גם השומע אותו ושותק.

**כל הממרק עצמו לעבירה** (ממרק עצמו משאר עסקים ומפנה לבו להתעסק בעבירות) חבורות ופצעין יוצאין בו. וגם נדון בהדרוקן. סימן לעבירה הדרוקן.

**שלשה מיני הדרוקן**. של עבירה עבה (בשרו מתקשה ועב ונפוח קובי). של רעב תפוח רש"י (עורו נפוח על בשרו ומים בינתיים). של כשפים דק (בשרו דק וכחוש).

**שמואל הקטן נחלה** בהדרוקן, רבוש"ע אמר מי יודיע שלא בא מחמת עבירה ונרפא. אבי נחלה בו, אמר רבא יודע אני שבא משום שמרעב עצמו וא"צ לחושדו. רבא נחלה בו משום שתלמידיו אנסו אותו להשהות נקביו.

**ארבע סימנים הן**. לעבירה, הדרוקן. לשנאת חנם, ירקון. לגסות רוח, עניות. ללשון הרע, אסכרה.

### דף ל"ג ע"ב

**אסכרה באה לעולם** על המעשר (האוכל טבל שהוא במיתה בידי שמים) לר"א ב"ר יוסי גם על לשון הרע. ולרבי שמעון בעון ביטול תורה. ונשים מתות בה שמבטלין בעליהן, תינוקות שמבטלים אביהם, ונכרים שמבטלים ישראל. ותינוקות של בית רבן (שאינן בטלים ולא מבטלין) משום שבזמן שהצדיקים בדור צדיקים נתפסים על הדור, אין צדיקים בדור תשב"ד נתפסים על הדור.

**אסכרה מתחיל במעיים** וגומרת בפה לרבי יהודה בר אלעאי דהלב מבין לספר לה"ר ובודה דברים בלבו והפה גומר. לרבי אלעזר בר"י משום שאוכלים טבל (מדה במדה, דדרך גרונו נכנס במעי) לרבי שמעון משום ביטול תורה.

**רבי יהודה אמר כמה נאים מעשיהם של רומיים** שתקנו שווקים ומרחצאות ועשו אותו ראש המדברים בכל מקום. רבי יוסי שתק והגלוהו לציפורי. רשב"י אמר הכל תקנו לצורך עצמן וגזרו עליו מיתה. הטמין עצמו בכהמ"ד ולאחר מכן במערה, נברא שם עץ חרובין ומעיין. בתפילתם לבשו בגדיהם ובליםמודם פשטו והטמינו עצמם בחול שלא יבול. לאחר י"ב שנה הודיעם אליהו שמת הקיסר, יצאו וראו בנ"א עוסקים בחרישה וזריעה אמרו מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה ונשרף כ"מ ששמו עיניהם, יצאה ב"ק להחרב עולמי יצאתם חזרו למערכתם, ישבו שם י"ב חודש כמשפט רשעים בגיהנום, יצאה בת קול שיצאו, כל מקום שהכה ר"א הרפא רשב"י, אמר די לעולם אני ואתה. ראו חביבות המצוות של ישראל באחד שלקח שני הדסים לכבוד שבת. רבי פנחס בן יאיר בכה כשראה סדקים בבשרו ואמר אוי לי שראיתוך בכך ואמר ליה אשריך שהראיתני בכך. מתחילה היה רשב"י מקשה ורבי פנחס בן יאיר השיב י"ב תירוצים לאחר מכן היה ר"פ ב"י מקשה ורשב"י השיב כ"ד תירוצים.

**ויבא יעקב שלם** בגופו בממונו ובתורתו. ויחן את פני העיר לרב תיקן מטבע, לשמואל שווקים, ולרבי יוחנן מרחצאות.

## יום ה' ט"ו ניסן חג הפסח תש"פ

### דף ל"ד ע"א

**לאחר שקרה נס לרשב"י** טיהר מקום שהיה בו ספק טומאה. והקפיד על זקן שהיה ונמנה עמהם שאמר בן יוחאי טיהר בית הקברות ונתן בו עיניו ומת. וכן נתן עיניו ביהודה בן גרים ונעשה גל על עצמות.

**משנה שלשה דברים** צריך לומר בביתו ע"ש עם חשיכה. עשרתם (שאכילת עראי של שבת קובעת), ערבתם, הדליקו את הנר. ספק חשיכה אין מעשרין ודאי, ואין מטבילין כלים (דגזרו על שבות בין השמשות), ואין מדליקין את הנרות. אבל מעשרין דמאי (לא דמי למתקן דרוב ע"ה מעשרין) ומעריבין (עי' בגמרא) וטומנין החמין.

**ג' דברים** צ"ל בניחותא כי היכי דלקבלינהו מיניה.

**ערובי תחומין** תיקון מעליא הוא דאסמכוהו אקרא ולכן מעריבין רק מבעוד יום. ערובי חצירות מעריבין בבין השמשות דחומרא בעלמא הוא ולא מקרי שביתה מעליא.

**אמרנו לו שניים** צא וערב עלינו (תחומין) לאחד עירב מבעוד יום ונאכל עירובו בין השמשות, ולאחד עירב בין השמשות ונאכל משחשיכה. שניהם קנו עירוב דספיאק דרבנן לקולא.

**אין טומנין משחשיכה** בדבר שאינו מוסיף הבל גזירה שמא ירתיח. ובבין השמשות אין גוזרין שסתם קדירות וותחות הן.

### דף ל"ד ע"ב

**אין טומנין בדבר המוסיף הבל** אפילו מבעוד יום שמא יטמין ברמץ ויחתה בגחלים.

**בין השמשות** ספק כולו יום, ספק כולו לילה, ספק יש בו משניהם. ולכן מטבילין עליו חומר שני הימים (לענין טומאה ראה בסמוך).

**איזהו בין השמשות** לרבה אליבא דרבי יהודה משתשקע החמה כל זמן שפני מזרח מאדימין וכן כשהכסיף (השחיר) תחתון (של כיפת הרקיע הסמוכה לארץ) ולא העליון בין השמשות. לרב יוסף אליבא דרבי יהודה משתשקע החמה כ"ז שפני מזרח מאדימין יום הכסיף תחתון בין השמשות. (ואם הכסיף עליון והשוה לתחתון זהו לילה). לרבי נחמיה כדי שיהלך אדם מהשקיעה חצי מיל. לרבי יוסי כהרף עין, זה נכנס וזה יוצא ואי אפשר לעמוד עליו.

**זב מטמא בשתי ראיות** ביום אחד או בשתי ימים רצופים או בראיה אחת בשתי ימים

לטומאת ז' ולא לקרבן. שלש ראיות חייב בקרבן. ראה ב' ימים בין השמשות ספק אם טמא או טהור (מטומאת ז' אלא כבעל קרי) וספק אם חייב קרבן עם הטומאה או לא. אם שניהם היו ביום אחד או בשתי ימים רצופים טמא בלא קרבן, אם היו בשתי ימים שאין רצופים שראיה א' היה ביום הראיה ב' בלילה טהור מטומאת ז', אם היו בשלשה ימים (שראיה א' היתה ביום ובלילה ושניה בלילה, או שהא' היתה ביום ושניה ביום ובלילה או שתיהם ביום ובלילה) חייב בקרבן.

ראה יום אחד בין השמשות ספק טמא שמה מקצתה ביום מקצתה בלילה ספק טהור שמה היה רק ביום או רק בלילה וראיה אחת היא.

**שיעור בין השמשות** לרבה אמר רב יהודה אמר שמואל שלשת רבעי מיל, ולרב יוסף אריא"ש שני שלישי מיל. נפק"מ ביניהם שיעור א' מ"ב במיל.

## יום ו' ט"ז ניסן תש"פ

דף ל"ה ע"א

**כוורת המחזקת שתי כור** מותר לטלטלה בשבת בין לרבה ובין לרב יוסף, שתורת כלי עליה. המחזקת שלשה כורים לרבה אסור לטלטלה (שגדולה יותר מדאי ואין תורת כלי עליה), ולרב יוסף מותר. בת ארבעה כורים לר"ה אסור. ולמעשה לא התיר רבה אפילו בת שתי כורים כהאיתנה דכלי המחזיק כורים ביבש (ששים סאה) שהם מ' סאה בלא (שהגודש מחזיק שלש) טהור, (דאיתקש כלי עץ לשק דמיטלטל מלא וריקן, וזה אינו מיטלטל מלא גדול יותר מדאי, ואם יטלטלוהו ישרב).

**פני מזרח מאדימין** היינו פנים המאדימין את המזרח (השחמה שוקעת במערב, וכשהחמה נכנסת בה מאדמת כותל שכנגדה).

**שיעור בין השמשות לרבי נחמיה** כדי שיהלך משתשקע החמה חצי מיל, ושיעורו כדי שיגיה חמה בראש הכרמל וירד ויטבול בים ויעלה.

**הרוצה לראות בארה של מרים** יעלה לראש הכרמל ויצפה ויראה כמין כברה (סלע עגול עשוי ככברה) בים.

**מעייני המטלטל טהור** (מלקבל טומאה), וטובלין בו (שאינו ככלי שיהיו מים הנובעים ממנה שאובין). ואין לך מעיני מטלטל אלא בארה של מרים.

**כהנים שנטמאו צריכין הערב שמש לאחר טבילה כדי לאכול בתרומה**. ולכן אין טובלים בין השמשות שהוא ספק לילה. ולרבי יוסי מותרים לטבול בכל בין השמשות דרבי יהודה, דבין השמשות של ר' יוסי מתחיל רק לאחר שנשלם בין השמשות דרבי יהודה.

דף ל"ה ע"ב

**הלכה כרבי יהודה** בשיעור בין השמשות לחומרא, כגון לענין מלאכה בערב שבת ולטבילת כהנים. והלכה כרבי יוסי לחומרא, כגון לאכילת תרומה (וכן למלאכה במוצ"ש).

**שיעור יציאת הכוכבים** כוכב אחד - יום, שנים - בין השמשות, שלשה - לילה. לא גדולים הנראין ביום ולא קטנים הנראין בלילה אלא בינוניים.

**העושה מלאכה בשני בין השמשות** (ע"ש ומוצ"ש, ובהעלם אחד) חייב חטאת ממה נפשך (וכשעשאה כל בין השמשות, דליכא לספוקי להאי בתחילתו ולהאי בסופו).

**מי שאינו בקי בשיעור בה"ש** ידליק נרות מבעוד יום כשהשמש בראש האילנות. וביום המעונן - בעיר, כשהתנגולים יושבים על הקורות, ובשדה, העורבים. או ע"ש עשב האדאני שבערב עליו ככופים מאד לצד מערב.

**שש תקיעות תוקעין ערב שבת** (גם תרועות במנין, דסדר שלהן תקיעה תרועה תקיעה). ראשונה להבטיל ממלאכה בשדה, ואין הקרובין רשאים ליכנס עד שיבואו הרחוקים ויכנסו יחד שלא לחשוך הרחוקים. שניה (תרועה) להבטיל העיר ממלאכה וחנויות ממקח וממכר. שלישית (תקיעה) לרבי נתן להדליק את הנר, לרבי יהודה הנשיא לחלוץ תפילין (והדלקת נר ברביעית). ושוהה כדי צליית דג קטן או להדביק פת בתנור. ותוקע ומריע ותוקע ושובת (חל שבת עליו). ומנהג הבבליים שתוקעים ב' תקיעות ותרועה ושובתין. לרבי ישמעאל שלישית לסלק (קדירות הלילה) ולהטמין (את הראיות מחר) ולהדליק נר. ושוהה כנ"ל ותוקע ומריע ותוקע ושובת.

**לרבי יוסי אם בא להדליק אחר שש תקיעות מדליק** שנתנו חכמים שיעור לחזן הכנסת להוליך שופרו לביתו. וחלקו עליו שפעמים ביתו קרוב ופעמים רחוק אלא מקום צנוע יש לו בראש גגו להניח שופרו.

## שבחיה"פ י"ז ניסן תש"פ

דף ל"ו ע"א

**טלטול שופר**. לרב יוסף שופר של יחיד מותר שראוי לגמע בו מים, ושל רבים אסור. לאביי, לרבי יהודה דאית ליה מוקצה מטלטלין אפילו של ציבור, דראוי לתניוק עני (שעל הציבור לפרנסו), וחוצרות אסור. ולר"ש דלית ליה מוקצה הכל מותר. לרבי נחמיה גם שופר אסור (דאפילו טלית אינו ניטל רק לצורך תשמישו המיוחד לו ועיקר שופר לא לגמוע מים).

**לרב חסדא תלת מילי אישתני שמייהו משהורב בית המקדש**. חוצרזה לשופר ושופר לחוצרזה, ונפק"מ ב"ה (לתקוע במה שקורין ע"ה חוצרזה). ערבה לצפצפה וצפצפה לערבה, ונפק"מ ללולב שצפצפה פסולה (ויקח מה שקורין ע"ה צפצפה). פתורה (שולחן גדול) לפתורתא (שולחן קטן) ופתורתא לפתורה, ונפק"מ למקח וממכר.

**אבי הוסיף** הובלילא (המסס) לכסי (בית הכסות) וכסי להובלילא, ונפק"מ למחט הנמצא בית הכסות דמצד אחד כשירה ומשני צדדים טריפה אבל המסס אפילו מצד אחד טריפה. **רב אשי הוסיף** בכל לבורסיף ובורסיף לבבל, ונפק"מ לגיטי נשים (א). שהמביא גט מבבל א"צ לומר בפני נכתב ובפני נחתם שהן בקיאי, ושאר ארצות אינם בקיאות, ומה שנקרא היום בכל ע"ה ח. ב. לענין שינה שם עירו ושם עירה שהוא פסול, וצריך לכתוב שם של עכשיו).

דף ל"ו ע"ב

ברק כירה

**משנה כירה שהסיקה בקש וגבבא** נותנים עליה תבשיל, בגפת (פסולת שומשומין) ועצים לא יתן עד שיגרוף או יתן אפר (שמה יחתה בגחלים). לב"ש אפילו גרופה וקטומה נותנים עליה חמין ולא תבשיל (דניחא ליה לבשוליה אתי לחתווי א"נ נתקיימה מחשבתו

ומיחזי כמבשל), ולב"ה מותר גם בתבשיל. לב"ש נוטלין ולא מחזירין (דמחזי כמבשל), ולב"ה גם מחזירין.

**איבעיא להו לא יתן דמתניתין** היינו לא יחזיר אבל לשהות א"צ גרוף וקטום כחנניא דס"ל דאפילו לא נתבשל כל צרכו אם נתבשל כשיעור מאכל בן דרוסאי מותר לשהות ע"ג כירה שאינה גרופה וקטומה, או דילמא אפילו לשהות בעי גרופה וקטומה.

## יום א' י"ח ניסן תש"פ

דף ל"ז ע"א

**אם להחזיר תנן** צריך לפרש משנתנו כירה שהסיקה וכו' בגפת ובעצים לא יחזיר עד שיגרוף וכו', אבל לשהות משהין אף על פי שאינו גרוף ואינו קטום. ומה הן משהין לב"ש חמין, ולב"ה חמין ותבשיל. וחזרה זו לאו ד"ה אלא ב"ה היא אבל לב"ש אין מחזירין.

**מותר להחזיר רק על גבה** ולא לתוכה אע"פ שהיא גרופה וקטומה.

**שתי כירות המחזרות יחד** (וקיר חרס מפסיק ביניהם), אחת גרופה וקטומה ואחת לא, משהין ע"ג גרופה וקטומה. וגם אם היה אסור לסמוך לכירה שאינה גרופה וקטומה (ראה להלן בסמוך), הכא שאני דמונח מעליה ושולט בה אויר.

**מחלוקת תנאים בפלוגתא דב"ש וב"ה**. לר"מ - לב"ש אין משהין כלל, לב"ה חמין ולא תבשיל, ולכו"ע אין מחזירין. לרבי יהודה (וכן לתנא דמתניתין אם לשהות תנן) - לב"ש משהין חמין ולא תבשיל ואין מחזירין כלל, לב"ה משהין גם תבשיל וגם מחזירין, וכל זה בגרופה וקטומה אבל באינה גרופה אסור אפילו לשהות. לתנא דמתניתין לצד דלהחזיר תנן - משהין אפילו אינה גרופה וקטומה, ומחזירין רק בגרופה וקטומה.

**קטומה ונתלבתה** מקיימין עליה ונוטלין ומחזירין (דגלי דעתיה דלא ניחא ליה שיצטמק), וכן גחלים שעממו או שנתן עליה נעורת של פשתן דקה.

דף ל"ז ע"ב

**קטומה והובערה** משהין עליה אפילו בגחלים של רותם שחמין יותר משאר גחלים.

**מחלוקת אמוראים בדין שהיה באינה גרופה וקטומה** לרבה בר בר חנא אמר רבי יוחנן אסור לשהות אפילו נתבשל כל צרכו, לרב שמואל בר יהודה אמר רבי יוחנן מותר לשהות בנתבשל כל צרכו אפילו בנצטמק ויפה לו. לרב שמואל ורב נחמן מצטמק ויפה לו אסור.

**מהו מצטמק ורע לו** כל שיש בו קמח חוץ מתבשיל של לפת כשמבשלו עם בשר, ואם צריך את הבשר לאורחים גם זה מצטמק ורע לו שאין דרך כבוד ליתן לפניהם בשר שנצטמק. מאכל שעושה מתנאים ותמרים מצטמק ורע לו.

## יום ב' י"ט ניסן תש"פ

דף ל"ח ע"א

**שכח קדירה ע"ג כירה** (שאינה גרופה וקטומה) ונתבשלה (למאן דאסר לשהות. רש"י. או בלא נתבשל כמאכל בן דרוסאי. תוס') אמר ר"ח בר אבא שאין חילוק בין שוגג למזיד. לרבה ורב יוסף בשניהם מותר (ולא דמי למבשל בשבת דמזיד אסור דהכא לא עביד מעשה). ודבריהם נדחו מברייתא. לר"נ בר יצחק שניהם לאיסור. וקודם גזירה היה שוגג מותר ומזיד אסור (כמו המבשל בשבת), ומשרבו משהין במזיד ואמרו שכחנו קנסו גם את השוכח.

**חמין שהוחמו כל צרכו ותבשיל שנתבשל כל צרכו** לרבי מאיר מותר אפילו אם שהה במזיד, ולרבי יהודה חמין שהוחמו כל צרכו מותר דמצטמק ורע לו תבשיל שנתבשל כל צרכו אסור דמצטמק ויפה לו.

**דברים שמצטמק ויפה לו** הם כגון כרוב, פולים, חתיכות קטנות מרוסקות של בשר (דגלי דעתיה שא"צ לאורחים), ביצים.

**עבר ושהה**. ספק אם קנסוהו שלא לאוכלו בשבת (פירש רש"י עבר במזיד. והיינו שהיה סובר שמותר וקיל משוכח. מהרש"א).

**כשהלך רבי יוסי לציפורי** אסר להם ביצים מצומקות שנשתהו ע"ג כירה ומצטמקות ויפה להן. ואם עבר ושהה מותר צ"ל שאסר להם לעשות כן לשבת הבאה ולא שאסר את הביצים באכילה.

דף ל"ח ע"ב

**לדברי האומר מחזירין** אפילו בשבת (ביום), ולא רק משחשכה דמוכח דנטלו ע"מ להחזירו לצורך מחר).

**הניחן ע"ג קרקע** חד אמר מותר להחזיר וחד אמר אסור ורק בעודן בידו מותר.

**אין דעתו להחזיר** ללשון א' - עודן בידו מותר רק אם דעתו להחזיר, אבל הניחם ע"ג קרקע אפילו דעתו להחזיר אסור. ללשון ב' - הניחה ע"ג קרקע ודעתו להחזיר מותר, אין דעתו להחזיר אסור. עודן בידו אפילו אין דעתו להחזיר מותר.

**תלאן במקל**, הניחן ע"ג מיטה, ספק אם כעודן בידו הוא או כהניחם ע"ג קרקע.

**פינן ממיחם למיחם** ספק אם הוא כמטמין לכתחילה ואסור או לא.

**משנה תנור** אפילו בקש וגבבא לא יתן לא בתוכו ולא על גביו (מתוך שקצר למעלה ורחב למטה. נקלט חוממו לתוכו יותר מכירה). **כופח** (עשוי חלל ככירה), אבל ארכו כרחבו ואין בו אלא שפיתת קדירה אחת, וכירה יש בה שתיים) בקש וגבבא מותר ככירה, בגפת ובעצים אסור כתנור.

**לאבי אסור לסמוך בתנור**, וכן בכופח שהסיקהו בגפת ועצים שדינו כתנור. רב יוסף היה סובר שמותר לסמוך. ותנאי כוותיה דאביי.

לר"א בר אבהא אסור ליתן על תנור אפילו גרופה וקטומה (אפי' בקש וגבבבה), וכן בכופח שהסיקהו בגפת ועצים שדינו כתנור.

**משנה אין נותנין ביצה בצד המיחם** שתתגלגל (דלתולדות אור הוא ואסור מדאורייתא), ולא ישברנה ע"ג סודר שהוחם בחמה (דתולדות חמה אסור מדרבנן), ולרבי יוסי מותר. ולא יטמינהו בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה (אפילו לרבי יוסי). אנשי טבריא הביאו סילון של צונן (מבעוד יום) לתוך אמה של חמין (והמים נמשכים כל השבת ומתחממים), ואסור חכמים את המים שבאו בשבת ברחיצה ושתיה חמין שהוחמו בשבת, וביו"ט אסורים ברחיצה ומותרין בשתיה.



דף ל"ט ע"א

**כל מלוח שבא בחמין לפני שבת** חוזרין ושורין אותו בחמין בשבת (שאינו בו שום תיקון שכבר נתקן), וכל שלא בא בחמין לפני שבת מדיחין אותו בחמין (שאינו זה גמר מלאכתו, אבל לא שורין). חוץ ממליח ישן וקוליס האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן (שזוהו בישול). ומכאן שמענו שאם גלגל ביצה בצד המיחם חייב חטאת שזהו בישול.

**מחלוקת ת"ק ורבי יוסי אם מותר לשבור ביצה ע"ג סודר שהוחם בחמה** ת"ק ס"ל תולדות חמה אסור מדרבנן דגזרינן אטו תולדות אור (כגון שהוחם הסודר באור) דאסור מדאורייתא לכו"ע, ורבי יוסי לא גזר. ובחמה עצמה מותר לכו"ע.

**הטמנה בחול אסור גם לרבי יוסי** לרבה גזירה שמא יטמין ברמץ (אפר מעורב בגחלים, רש"י ל"ד), לרב יוסף שמזיז עפר דבוק ממקומו (וחופר גומא). ונפק"מ בעפר תיחוח דליכא משום חופר. ובגם לא גזרו בין למ"ד שמא יטמין דהא לא מטמין ליה, ובין למ"ד שמזיז עפר ע"י שעובדים על פתחו של גיהנום. דסתם גג לית ליה עפר.

**חכמים אסרו סילון של צונן שהביאו אנשי טבריא לתוך אמה של חמין.** לחכמים משום שתולדות חמה אסור מדרבנן, ולרבי יוסי דמתיר תולדות חמה למ"ד בחול אסור שמא יטמין ה"ג דמאי להטמנה, ולמ"ד שמזיז עפר צ"ל דחמי טבריא תולדות האור, שמתחממין ע"י שעובדים על פתחו של גיהנום.

דף ל"ט ע"ב

**הטמנה מבעוד יום בדבר המוסיף הבל** למדנו ממה שאסרו חכמים להחיים מים מחמי טבריא אע"פ שנתנו הסילון מבעוד יום. והלכה כמותם.

**מים שהוחמו בערב שבת** רוחץ בהן בשבת פניו ידיו ורגליו (ובענין רחיצת כל גופו ראה מחלוקת תנאים להלן).

**מים שהוחמו ביו"ט** לב"ש אסור לרוחץ בהן רגליו אא"כ הוחמו לשתות בהם, ובי"ה מתירין (רק פניו ורגליו, רש"י).

**לר"מ לא ישתטף כל גופו בשבת בין בחמין** (אפילו הוחמו בע"ש) ובין בצונן, לר"ש מותר, לרבי יהודה בחמין אסור ובצונן מותר. **ומחלוקת בקרקע** (אמבטאות של מרחצאות), אבל מים המונחים בכלי אסור לכו"ע דהרואה אומר שהוחמו היום ויבוא להחם בשבת. ומתניתין דאסרו לראשי טבריא לרוחץ במים שהוחמו בשבת ויו"ט ומשמע שאם הוחמו בע"ש מותר היינו להשתטף כל גופו וכו"ש. אבל הלכה כרבי יהודה.

**הלכה כדברי המכריע** במשנה. חוץ מקוליס מטלגיות שהכריע ר"ע בין ר"א ורבי יהושע ואין הלכה כר"ע משום שתלמיד הוא, ועוד משום שחזר בו. אם התנא המכריע נשנה בברייתא אפשר שאין הלכה כמותו.



דף מ' ע"א

**חמין שהוחמו בע"ש** לרב רוחץ בהן למחר כל גופו אבר אבר, לשמואל רק פניו ידיו ורגליו. ורבה אמר בשם רב שרוחץ כל גופו ומשייר אבר אחד. ואיתותא מברייתא.

**רבה עשה ככל חומרי דרב** חוץ משלשה דברים - מטילין מבגד לבגד, מדליקין מנר לנר, והלכה כר"ש בגרירה. ובקולי דרב איכא דלא עביד.

**מרחץ שפקקו נקביו בע"ש** (ל"א שלא יצא חמיותו, ל"ב שסתמו נקבים שהמרחץ מתחמם על ידו ע"י האור שמבחוץ) במוצ"ש רוחץ בו מיד (לל"א קמ"ל דא"צ להמתין בכדי שיעשה, לל"ב רוחץ במו"ש משום שלא נתחמם בשבת אבל בשבת אסור שהרי גזרו על רחיצה). פקקו מעיו"ט ביו"ט נכנס להזיע, ומשתטף בבית החיצון (ולא בתוך המרחץ שלא יאמרו רוחץ הוא, אבל זיעה היתיר), ואע"פ שאין חמין מחופים בנסרים.

**בתחלה היו רוחצין בחמין** שהוחמו מע"ש, התחילו בלנים להחם בשבת ואומרים מע"ש הוחמו, אסרו את החמין והתירו זיעה, משרבו עוברי עבירה והיו רוחצין בחמין ואמרו מזיעין אנחנו אסרו זיעה, והתירו חמי טבריה, ועדיין היו רוחצין בחמי האור אסרו להן חמי טבריה והתירו להן צונן. ראו שאין הדבר עומד חזרו והתירו חמי טבריה וזיעה במקומה עומדת.

**האי מאן דעבר אדרבנן** שרי למיקרי עברייתא מדקרו לאלו שרחצו בשבת עוברי עבירה אע"פ שהוא אסור דרבנן.

דף מ' ע"ב

**אמבטיאות של כרכים** מטייל בהן ואינו חושש שיאמרו מזיעה הוא, אבל של כפרים לא כיון דזוטר נפיש הבליהו.

**מתחמם נגד המדורה** ויוצא ומשתטף בצונן, אבל לא ישתטף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שמפשיי מים שעליו (ואסור מדרבנן כדן רחיצה).

**מחמם אדם אלוטנית** (בגד שמתפגין בו) ומניחה ע"ג מעיים בשבת, אבל לא יניח עליה קומקום של מים חמין (שמא ישפוך ונמצא רוחץ בשבת). וגם בחול אסור מפני הסכנה.

**מניחין קיתון של מים נגד המדורה** לא בשביל שיחמו אלא שתפוג צינתן. לרבי יהודה מניחין פך שמן נגד המדורה שיפשייר אבל לא שיבשל (עד שתהא היד סולדת בו) דשמן יש בו משום בישול אבל הפשרו אינו בישול, לרשב"ג אסור גם להפשייר שזהו בישול, אבל מותר לטון ידיים או בו קטן בשמן ומחמם כנגד המדורה. לת"ק, לרבה ורב יוסף שמן אין בו משום בישול כלל ומותר אפילו אם היד סולדת בו, לרב נחמן ב"י אסור אפילו להפשייר דזהו בישול ואסור גם כלאחר יד (ולא כרשב"ג שמתיר כלאחר יד).

להלכה פסק רב יהודה בשם שמואל ששמן דינו כמים ויד סולדת בו אסור, ורבי סובר בשמן שהפשרו זהו בישול ובכלי שני מותר.

**יד סולדת בו** הוא כל שכריסו של תינוק נכזית.

**בכל מקום מותר להרהר בד"ת** חוץ מבית המרחץ ובית הכסא אפילו בלשון חול, ולאפרושי מאיסורא מותר גם לדבר. ודברים של חול מותר לומר בלשון קודש.

**המבשל בחמי טבריה** מכין אותו מכות מרדות דאסור מדרבנן (והיינו כחכמים דמתניתין דחמי טבריה אסור רק מדרבנן).

**לא ישוט בבריכה** אפילו בחצר דליכא למגזר שמא יתיז מים חוץ לר' אמות אם עקר רגליו, וכשאין שפוח גבוהה.



דף מ"א ע"א

**האוחז באמה ומשתיין** כאילו מביא מבול לעולם, ובשעת פחד דלא אתי להרהורי מותר. **בולשת שנכנסה לעיר** בשעת שלום - חביות פתוחות אסורות שתומות מותרות, בשעת מלחמה - אלו ואלו מותרות, שאין פנאי לנסך מחמת פחד.

**המניח ידיו כנגד פניו של מטה** (גם בלא נגיעה) כאילו כופר בכריתו של אברהם אבינו (שנראה שמתנייש בדבר), ובעלייה מן הנדר (ופניו כלפי העם) מותר משום צניעות.

**העולה מבבל לא"י** לרב יהודה עובר בעשה שנאמר בבלה יבואו ושמה יהיו, ולר' זירא האי קרא בכלי שרת כתיב.

**דברים שלמד רבי זירא מרבי יהודה במרחץ** א. דברים של חול אומרים בבית המרחץ אפילו בלשון קודש. ב. הבלא מפיק הבלא - ולכן יתפת את הפה במרחץ ויכנס הבל לגוף, ויוציא הבל של זיעה. ג. לשתות מים חמים במרחץ (אפי' הוחמו רק לרחיצה).

**אכל ולא שתה** אכילתו דם והוא תחילת חולי מעיים. **אכל ולא הלך ד' אמות** (קודם שיטון) אכילתו מרקבת והוא תחילת ריח רע (ריח הפה). **הנצרך לנקביו ואכל** דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו והוא תחילת ריח זוהמא (שכל גופו מזהם בזיעה תמיד). **רחץ בחמין ולא שתה מחר** דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא מבפנים (שאינו מטיב לכלום). **רחץ בחמין ולא נשתטף בצונן** דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא לצונן (שמחוקין את הברזל). **רחץ ולא סך** דומה למים ע"ג חבית (שאינו נכנסים לתוכו).

**משנה מוליאר הגרוף** (מן הגחלים מבעו"י) שותין ממנו בשבת (שאינו מוסיף הבל רק מקיים החום), אנטיכי אע"פ שהיא גרופה אין שותין ממנה.

**מוליאר** היינו מים בפנים וגחלים בחוץ (כלי קיבול גדול ואצל דופנו מבחוץ מחובר בית קיבול קטן והגחלים בקטן והמים בגדול).

**אנטיכי** לרבה, בי כירי (שני חללים בכירה הסמוכין זה לזה, באחד גחלים ובשני מים, וגרוע ממוליאר שדופן כירה עב וחס מאד לפי שהאש בתוכה גם בחול ומוסיף הבל גם כשהיא גרופה). לר"ג בר יצחק בי דודי (יורה עם שתי שוליים והגחלים בין שתיים ומים למעלה), וק"ו על בי כירי שאסור (שחס יותר כנ"ל), אבל לרבה בי דודי דינו כמוליאר.

**משנה מיחם שפינהו** לא יתן לתוכו צונן שיחמו, אבל נותן לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשייר (מבואר בגמ').

דף מ"א ע"ב

**פירוש משנתנינו 'מיחם שפינהו'**. לרב אדא בר מתנא מיחם שפינה ממנו מים חמין, לא יתן בו מים מועטים שיחמו, אבל נותן מים מרובים שיפשיירו (ואע"פ שהוא מצרף, ר"ש היא עי' בסמוך). לאבטי שפינה המיחם מעל האור ויש בו מים חמין, לא יתן בו מים מועטים שיחמו אבל נותן מרובים שיפשיירו. אבל אם פינה ממנו מים החמין אסור ליתן לתוכו מים צונן דמצרף הוא (וכרבי יהודה דדבר שאין מתכוון אסור).

**נתינת צונן בכלי מתכות חם** מחזק את הכלי שהוא קרוב לישבר ע"י רתיחת האור, וזהו גמר מלאכת הצורפים. ואם כוונתו כדי להפשייר המים ולא לצרף הכלי, לר"ש המתיר דבר שאינו מתכוין מותר (והיינו באופן שאינו פסיק רישא שיצרף הכלי, שבפס"ד ר"ש מודה שאסור. תוספות), ולרבי יהודה אסור. (אבל אם נתכוון לצרף לד"ה אסור).

**רב פירש משנתנינו כרב אדא, אך פירש שמדובר רק בנותן מים כדי שיעור להפשייר ולא שיעור לצרף** (והיינו שאינו ממלא את כל הכלי), ולשמואל מותר אפילו שיעור לצרף (שממלא את כולו, כיון שאינו מתכוון לכך, וסובר כר"ש שמתיר דבר שאינו מתכוון).



דף מ"ב ע"א

**שמואל סובר** כר"ש בדבר שאין מתכוין שהוא מותר, וכרבי יהודה במלאכה שא"צ לגופה שהוא חייב.

**מכניח גחלת של מתכת ברה"ר** שלא יזוקו בה רבים (שאינו בזה כיבוי מדאורייתא ואסור מדרבנן, ובמקום נזק לרבים לא גזרו על שבות). וכן קוץ ברשות הרבים מוליכו פחות מד' אמות ובכרמלית אפילו טובא.

**עירוב חמין וצונן באמבטי** (שהיא כלי ראשון, ומערב לצורך רחיצה), לכולי עלמא צונן לתוך חמין אסור, חמין לתוך צונן מותר.

**ככוס** (שהיא כלי שני, ומערב לצורך שתיה), לבית שמאי צונן לתוך חמין אסור, חמין לתוך צונן מותר. ולבית הלל שניהם מותרים. ורבי שמעון בן מנסיא סובר שלא נחלקו בית הלל על בית שמאי בזה, ורק חמין לתוך צונן מותר, וכן פסק רב נחמן..

**בספל** (שהוא כלי שני, אמנם מערב לצורך רחיצה), רב יוסף סבר שדינו כאמבטי, ואמר לו אביי בשם תני דרבי חייה שדינו ככוס ומותר לערות לכולי עלמא אפילו צונן לתוך חמין.

דף מ"ב ע"ב

**משנה. אילפס וקדירה** שהעבירן מן האור כשהן רותחין בבין השמשות, לא יתן לתוכן תבלין, דכלי ראשון מבשל כל זמן שהוא רותח, אבל לתוך הקערה מותר דכלי שני אינו מבשל. לרבי יהודה נותן לכל (גם לכלי ראשון, גמ') חוץ מדבר שיש בו חומץ וציר (שמבשלין כשהן רותחין).

**סבר רב יוסף לומר מלח הרי הוא כתבלין** ובכלי ראשון מתבשל ולא בכלי שני. אבל רבי חייה תני מלח אינו כתבלין, וללשון א' היינו דבכלי שני נמי נתבשל, וללשון ב' גם בכלי ראשון אינו מתבשל. וכלשון ב' סובר גם רב נחמן שאמר מלח צריך בישול כבשר של שור.

**משנה. אין נותנין בשבת כלי תחת הנר** לקבל בו את השמן (או משום שהשמן מוקצה ואין כלי ניטל אלא לדבר הניטל. או משום שאסור לבטל כלי מהיכנו דהוי כמחברו במקומו בטיט ודמי למלאכה. עי' להלן בגמ') נתנה מבעוד יום מותר, ואין נותנין ממנו לפי שאינו מן המוכן.

**אמר רב חסדיא אע"פ שאין נותנים כלי תחת תרנגולת לקבל ביצתה** (שדומה לכלי תחת הנר) אבל כופה עליה כלי שלא תשבר (ולא אמרינן אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל).

**לרבה טעמא דרב חסדיא** דתרנגולת עשויה להטיל ביצתה באשפה (שיש חשש דריסה ודי בכפיית כלי) ולא במקום מדרון, ולהצלה מצויה היתירו לטלטל כלי גם לצורך דבר שאין ניטל בשבת, אבל לא להצלה שאין מצויה.